

AJUNTAMENT DE BREDA

Exp. 218/20	BREDA (Selva)
Element:	Claustre del monestir de Sant Salvador, al conjunt històric Exp. 218/20- avaluat en data 11/12/20: una part autoritzada, l'altra deixada en suspens
Protecció:	Breda, declarada BCIN, en la categoria de conjunt històric, pel Decret de 20/12/74, publicat al BOE de 14/01/75, núm. inv. 93-CH El PE de Breda, aprovat definitivament per la Comissió d'Urbanisme el 04/10/12, estableix, a la fitxa corresponent al monestir de Sant Salvador, l'obligació de redactar un PE per tal de concretar les condicions de la seva protecció. Mentre no es redacti, totes les intervencions requeriran l'informe preceptiu i vinculant del Departament de Cultura
Actuació:	Consolidació de façanes i cobertes de part dels edificis del claustre del monestir de Sant Salvador. Fase 2
Promotor:	Ajuntament
Tècnic redactor:	Santi Prat Gual, arquitecte/ Eduard Píriz González, arqueòleg

FONAMENTS DE DRET

Els criteris sobre intervencions en els conjunts històrics es preveuen a l'article 35.2 de la Llei 9/1993 del patrimoni cultural català.

L'article 2.1.b del Decret 276/2005, de 27 de desembre, de les comissions territorials del patrimoni cultural, preveu entre les funcions de l'òrgan la d' "autoritzar les intervencions en conjunts històrics, llocs històrics i zones d'interès etnològic d'interès nacional i en tots els entorns de protecció si no tenen aprovat l'instrument urbanístic de protecció corresponent, en aplicació de l'article 34.2 de la Llei 9/1993, de 30 setembre, del patrimoni cultural català."

Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic i Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Pla general d'ordenació urbana municipal.

La Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de Girona, en la reunió que va tenir lloc el dia **6 de maig de 2022**, acordà el que es transcriu a continuació:

PLANTEJAMENT DE L'EXPEDIENT

"L'informe de la ponència és el següent:

1. En data 11/12/20, la Comissió va avaluar un primer projecte referit a aquest mateix expedient 218/20- Consolidació de façanes i cobertes de part dels edificis del claustre del monestir de Sant Salvador, i va prendre el següent acord:

*(...) valorada la proposta, la Comissió acorda, **PER UNANIMITAT, AUTORITZAR** l'actuació de repicat dels paraments i desenrunat de l'àmbit per realitzar un segon estudi més aprofundit, així com la consolidació inicial dels elements que puguin representar un perill, dins el Projecte de consolidació de façanes i cobertes de part dels edificis del claustre del monestir de Sant Salvador de Breda, atès que es valora positivament la iniciativa d'intervenció en aquest àmbit i aquest n'és el primer pas, **amb la condició** que dit estudi es realitzi amb control i documentació arqueològica.*

*D'altra banda, acorda, **PER UNANIMITAT, SUSPENDRE** la seva decisió referent a la consolidació de façanes i cobertes de part dels edificis del claustre del monestir de Sant Salvador a l'espera dels resultats del segon estudi, que permetin avaluar una proposta definitiva, per entendre que cal realitzar una intervenció prèvia que permeti avaluar l'actuació. Per aquest motiu, es requereix, a l'empara dels articles 22 i 68 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre del procediment administratiu comú de les administracions públiques, que s'aporti, en el termini de deu dies hàbils, la següent documentació complementària que permeti valorar adequadament la proposta en relació amb el monument històric declarat:*

- Estudi dels paraments, realitzat després del repicat d'aquests i del desenrunament d'aquest àmbit, així com la proposta d'intervenció arquitectònica modificada en base a les preexistències posades al descobert.

2. D'altra banda, a l'arxiu de la CTPC de Girona consten aquests altres antecedents referents a l'àmbit del claustre del monestir de Sant Salvador de Breda: Exp. 468/83- Avantprojecte de reforma a la Parròquia de Santa Maria i Monestir de Sant Salvador, 12/12/83; exp. 169/14- Modificació puntual de les Normes subsidiàries de planejament de Breda a l'àmbit del claustre del Monestir, 14/09/98; exp. 261/10- Pla especial de Breda, 03/12/10, 07/10/11, 10/02/12; exp. 247/13- Projecte per l'enderroc de les edificacions existents en la zona del claustre de l'antic Monestir de Sant Salvador. Carrer Corredor 6-8-10, 17/01/14; exp. 169/14- Modificació puntual de les Normes subsidiàries de planejament de Breda a l'àmbit del claustre del Monestir, 03/10/14; exp. 237/17- Reforma i urbanització de l'espai ocupat pel claustre del monestir de Sant Salvador, 06/10/17, 02/03/18.

Destaquem:

- Exp. 247/13- Projecte per l'enderroc de les edificacions existents en la zona del claustre de l'antic Monestir de Sant Salvador. Carrer Corredor 6-8-10. En data 17/01/14, es va prendre aquest acord:

*(...) valorada la proposta, la Comissió acorda, **PER UNANIMITAT, APROVAR** l'enderroc de les edificacions existents en la zona del claustre de l'antic Monestir de Sant Salvador de Breda, Carrer Corredor 6-8-10, **amb la condició** que es mantingui el mur mitger de la banda oest corresponent a la planta baixa, que caldrà analitzar específicament.*

-Exp. 237/17- Reforma i urbanització de l'espai ocupat pel claustre del monestir de Sant Salvador. Es varen prendre els següents acords:

06/10/17:

*(...) valorada la proposta, la Comissió acorda, **PER UNANIMITAT, APROVAR** la reforma i la urbanització de l'espai ocupat pel claustre del monestir de Sant Salvador de Breda (**excepte** allò que fa referència a la il·luminació i a la restitució d'un tram de l'arcada de l'antic claustre que queda exclòs de l'aprovació). Tanmateix la Comissió **CONDICIONA** aquesta aprovació al fet que prèviament a l'execució d'aquesta actuació, es realitzi una excavació arqueològica que permeti estudiar les preexistències i recuperar el material que pugui aparèixer. El projecte s'haurà d'adaptar, si cal, als resultats d'aquesta intervenció i haurà de ser presentat novament per a l'aprovació d'aquesta Comissió. Es considera que no és adequada, en aquest moment, la restitució d'un tram d'arcada. Cal estudiar una alternativa per a la il·luminació que prevegi un model amb llum lateral.*

02/03/18:

*(...) valorada la proposta, la Comissió acorda, **PER UNANIMITAT, APROVAR** els treballs previs a la reforma i urbanització de l'espai ocupat pel claustre del monestir de Sant Salvador de Breda que proposa l'Ajuntament de Breda, per entendre que són adequats i respectuosos amb els valors patrimonials d'aquest àmbit.*

El nucli de Breda està declarat BCIN, en la categoria de conjunt històric, pel Decret de 20/12/74, publicat al BOE de 14/01/75, núm. inv. 93-CH. El PE de Breda, informat per la CTPC en data 10/02/12 (exp. 261/10) i aprovat definitivament per la Comissió d'Urbanisme el 04/10/12, estableix, a la fitxa corresponent al Monestir de Sant Salvador, l'obligació de redactar un PE per tal de concretar les condicions de la seva protecció. Mentre no es redacti, totes les intervencions requeriran l'informe preceptiu i vinculant del Departament de Cultura.

A l'Inventari del patrimoni arquitectònic de la Direcció General del Patrimoni Cultural consta la següent descripció d'aquest conjunt:

La vila de Breda es troba al peu del Montseny, a la vora esquerra de la riera del seu nom, i té com a centre l'església de l'antic monestir benedictí de Sant Salvador, fundat al segle XI. L'església és un edifici gòtic (segles XIV-XVI), que conserva el campanar romànic (s. XII), així com una ala de l'antic claustre romànic. Al seu costat hi ha la casa abacial (s. XVI). Darrera l'església del monestir hi ha l'antiga església parroquial de Santa Maria, d'origen romànic, que ha estat molt alterada en ésser transformada en Casa de la Vila. La resta del nucli antic, tot i que ha estat molt transformat, conserva encara alguns edificis d'interès, com Can Trunes o Can Sisó (1543), tots dos amb els portals adovellats i notables finestres conopials gòtics.

L'Ajuntament de Breda presenta aquest expedient que té per objecte la realització de la segona fase de les obres de consolidació de façanes i cobertes de part dels edificis del claustre del

monestir de Sant Salvador, que es concreta en l'acabat final de façanes i cobertes, deixada en suspens en l'acord anterior de la Comissió, a l'espera de realitzar un estudi de paraments.

A tal efecte, com a documentació tècnica per informar es presenta:

-Projecte de consolidació de façanes i cobertes d'una part dels edificis del claustre del monestir de Sant Salvador de Breda. Fase 2. Consolidació i revestiment de façanes i cobertes. Aquest document està signat pel tècnic redactor en data 22/04/22.

-A requeriment de la secretària de la Comissió, en data 28/04/22, es presenta la Memòria de la intervenció arqueològica pel seguiment del repicat dels revestiments de les façanes del claustre del monestir de Sant Salvador de Breda, signada per l'arqueòleg redactor en data 11/02/22.

La memòria de la intervenció arqueològica conclou:

(...) Amb els revestiments dels paraments verticals exteriors retirats, a excepció dels que hem pogut atribuir a elements originals del monestir, podem afirmar que les tres galeries del claustre disposen d'unes estructures inicials conservades, formades pels murs UE-100, UE-200, UE-300, UE-400 i UE-500. La factura i la major part de les característiques constructives d'aquests murs és compartida per tots ells. Estan realitzats mitjançant blocs de pedra de mida mitjana, carejats, simplement desbastats, disposats en filades horitzontals força regulars i lligats amb morter de calç.

L'ala est, constituïda en inici pels murs UE-100 i UE-200, disposa de tres finestres singulars. La que es troba al mur UE-100 a nivell de planta baixa, és geminada. Està construïda al mateix moment que el mur perquè comparteixen l'aparell de les pedres i les seves característiques encaixen perfectament amb les de l'estil arquitectònic anomenat primer romànic o romànic llombard, amb el que es va construir el campanar del monestir. Aquesta finestra geminada, encara conserva part del revestiment exterior realitzat amb morter de calç i restes de pintura de color vermell a les arestes d'una de les arcades.

Les altres dues finestres són esqueixades i disposen d'un l'arc de mig punt. No hem pogut verificar per l'interior si són de doble esqueixada. Amb unes comprovacions als paraments interiors es podria confirmar. Les dues es troben a una alçada de planta primera però a façanes oposades. Una al mur UE-100 i l'altra a l'UE-200. Estan construïdes al mateix moment que els murs on es troben perquè comparteixen l'aparell de les pedres. Per les seves característiques es podrien considerar d'estil romànic i possiblement del primer moment, romànic llombard.

La separació en vertical entre la finestra geminada de planta baixa i la finestra esqueixada ubicada en alçada, més la localització de diferents retalls al mur UE-100 situats entre aquestes finestres, atribuïbles als encaixos dels caps de les bigues d'una possible teulada de la galeria, i tenint present que els dos tipus de capitells de les columnes de les porxades sud i nord documentades al claustre no es corresponen a la cronologia inicial de la construcció del monestir, podem considerar la possible existència d'una primerenca galeria del claustre realitzada al segle XI. Aquestes circumstàncies, tret de la dels encaixos dels caps de les bigues, també ens poden portar a pensar que el primer claustre romànic no disposés de galeria porxada.

A la façana interior de l'ala est hem localitzat les restes fossilitzades de la teulada formada per una alineació de teules canals i cobertores que es troben just on acaba la part superior del mur UE-100.

Entenem que es pot tractar de la coberta de l'edifici inicial de l'ala est o de la coberta de la segona galeria del claustre formada amb els capitells esculpats. En el primer cas podríem estar parlant d'una cronologia de segle XI, i en el segon podríem anar al segle XII o al XIII.

A l'ala sud, només hem localitzat dos passos de porta atribuïbles al primer moment de construcció.

Es troben ubicats als extrems del mur UE-300 i comunicaven l'interior de l'ala sud amb la galeria del claustre. El que es troba a la banda est, es conserva complet. Disposa dels dos brancals realitzats amb blocs de pedra seguint la disposició de l'aparell del mur, i té un arc de mig punt format per vuit dovelles de pedra. Per contra, del pas de porta de l'altre extrem només s'ha conservat el brancal dret i la primera peça de l'arrencada de l'arc.

La quantitat de modificacions realitzades al mur UE-400 de la façana exterior de l'ala sud, no ens ha permès localitzar cap finestra o pas de porta realitzat al mateix moment de construcció del mur base. Per tant, no podem establir la seva existència.

La part intervinguda a la present actuació del mur UE-500 de la galeria oest, no disposa de cap element realitzat al mateix temps que el mur, tret del que sembla un brancal de pas de porta ubicat a l'extrem sud.

Així doncs, podem establir que els edificis actuals que configuraven el claustre conserven estructures atribuïbles al primer moment de construcció del monestir entre l'any 1038 i el 1068 del segle XI.

Hem documentat a diferents punts de les façanes interiors de les ales est i sud, un acabat decoratiu format per un rejuntat realitzat amb morter de calç, que disposa d'unes línies incises que marquen les juntes horitzontals i verticals de la maçoneria. Aquest acabat no ha estat localitzat a les façanes exteriors. Per la seva factura i per trobar-se únicament sobre dels murs inicials interiors del claustre UE-100 i UE-300, possiblement construïts al segle XI, pensem com hipòtesi, que puguin formar part d'una actuació de remodelació i ornamentació del claustre vinculada a la construcció dels porxos formats per parells de columnes i capitells amb escultures, de possible datació entre els segles XII i XIII.

La cantonada exterior actual entre l'ala sud i l'ala est del monestir, presenta una factura diferent als murs UE-200 (ala est) i UE-400 (ala sud). Per aquest motiu, considerem que van ser construïts en un moment posterior. La cantonada presenta un bon lligat a les diferents filades dels dos murs, així doncs, van ser aixecats a l'hora refent la cantonada d'un possible esvoranc o construint-la de nou si no havia existit mai. En conseqüència, no podem afirmar si en inici les tres ales del claustre formaven un conjunt edilici tancat, o eren edificis construïts per separat. Per poder determinar-ho de forma clara, s'hauria de realitzar una intervenció arqueològica a l'interior de les ales.

A les ales est i oest del claustre, hem documentat per sobre dels murs inicials, uns altres que van facilitar les dimensions necessàries per la formació d'una planta baixa i una planta pis àmplies, al seu interior. En canvi, a l'ala sud, hi ha dos murs, un a cada façana, que no arriben a les ales est i oest, i que disposen d'unes arestes formades per carreus de cantonada. Aquestes estructures defineixen un volum prismàtic situat a nivell de planta primera i que podria haver estat més alt. Per tant, pensem que l'ala sud en un moment posterior al seu origen, disposava de planta baixa i una mena de torre que s'aixecava per sobre de les teulades.

En un moment posterior, a l'ala sud, van construir els murs necessaris per la formació d'una planta primera igual a les de les altres dues ales. De tal manera, que van generar un volum edificat en forma d'U, que disposava d'una planta baixa amb una alçada lliure interior considerable i una planta primera amb dimensions notables.

Les dues façanes exteriors que hem pogut estudiar, (ala est i ala sud) van disposar d'unes finestres de petites dimensions ubicades a una alçada considerable, durant els primers moments del cenobi.

Entenem que les primeres devien ser d'esqueixada amb arc de mig punt, de les quals en disposem d'un exemple a l'ala est, que ja hem comentat. Posteriorment, van obrir noves finestres una mica més grans, però ubicades a la mateixa alçada. No hem localitzat accessos a nivell de planta baixa dels murs exteriors, que poguéssim associar a la obertura d'aquestes finestres, per tant, considerem que la seva ubicació en alçada, obeeix a la voluntat d'impedir l'accés des de l'exterior.

Amb les reformes interiors de les ales que van portar a formalitzar una planta baixa amb gran alçada lliure i una planta primera, la ubicació de les finestres exteriors perdia funcionalitat ja que es trobaven obertes just a nivell del sostre de planta baixa o a una alçada poc pràctica. Per tant, amb relació a la formació de la planta primera, es van obrir noves finestres a les façanes exteriors del claustre i les anteriors van ser tapiades.

A la façana interior de l'ala est, hem recuperat una segona filada de teules fossilitzada al mur que hem atribuït a la teulada que cobria la planta primera d'aquesta ala. Per sota d'aquest element, es troben els retalls al mur corresponents als encaixos dels caps de les bigues que es trobarien formant la coberta d'un segon pis de la galeria del claustre. Relacionat amb aquest pis, hem documentat un acabat de morter de calç que hauria estat el revestiment del parament interior del primer pis de la galeria. Tant els encaixos dels caps de les bigues, com el revestiment de morter de calç, es repeteixen a la façana interior de l'ala oest i al mur meridional de l'església. Aquests elements conservats, ens donen testimoni feient de l'existència d'una planta primera a les galeries del claustre, tal i com diferents autors havien explicat.

La construcció d'una planta primera sobre la antiga galeria del claustre, va portar a l'obertura de diferents passos de porta que comunicaven les diferents ales del cenobi amb les galeries. D'aquesta manera, la planta primera de la galeria complia amb la seva funció de facilitar la circulació horitzontal i la comunicació entre els diferents àmbits.

A partir de les exclaustacions de la primera meitat del segle XIX, i més concretament, a partir de la divisió del monestir en habitatges per la seva venda, hem documentat l'obertura d'una gran quantitat de noves finestres, modificacions de finestres existents i la formació d'accessos des del que va esdevenir la via pública. Fins aquell moment, l'actual carrer del convent i la plaça del mateix nom, havien estat elements exteriors de l'interior del recinte del monestir. Amb l'exclaustació i el pas del monestir a mans privades, van formalitzar carrers i places i per tant van adaptar els edificis per habitatges particulars.

En aquest sentit, trobem la formació dels primers habitatges que aprofiten molts elements existents del monestir, però que generen unes noves portes d'accés des del carrer i l'obertura o adaptació de les finestres existents per donar llum i ventilació a l'interior de les cases.

La nova situació d'ús particular dels edificis com habitatges o magatzems durant més de 150 anys, va generar diferents reformes i adaptacions de les primeres cases constituïdes fins a la configuració actual, adaptant-les als canvis socials relacionats amb l'habitatge.

Hem localitzat a l'interior de l'ala sud, tres elements pertanyents a diferents moments històrics del monestir. A planta baixa, al parament vertical interior de la façana interior, mur UE-200, sota revestiments posteriors, hem trobat el mateix rejuntat amb morter de calç acabat amb línies incises que marcaven les juntes de la maçoneria, que hem documentat com UE-365 a la cara exterior del mur.

Al mateix àmbit interior de la planta baixa de l'ala sud, hem ubicat un pas de porta obert al mur que separava interiorment l'ala est i la sud. Aquest pas, en algun moment de la vida del

monestir, comunicava l'interior de les dues ales i posteriorment va ser tapiat. Està fet d'obra de fàbrica de maó ceràmic i disposa d'un arc rebaixat amb els maons col·locats a plec de llibre. Per últim, al mateix mur que separa l'ala est de la sud, però a nivell de planta primera, es troben les traces del que en el seu moment va ser una volta que es trobava amagada pel fals sostre de l'habitatge construït en aquest punt. Entenem que aquesta volta va cobrir part de la planta primera de l'ala sud del claustre.

Amb aquests indicis localitzats a l'interior de l'ala sud, entenem que seria molt convenient realitzar la mateixa actuació que recollim a la present memòria, als paraments interiors de les ales del claustre. La realització d'un estudi estratigràfic dels paraments interiors ens permetria acabar de documentar de forma correcta els diferents elements originals del monestir i la seva evolució constructiva. Es podria completar la informació sobre la finestra geminada de la planta baixa de l'ala est i també sobre les altres dues finestres romàniques.

Per poder ajustar les cronologies proposades a la present memòria i per ampliar el coneixement de les estructures del monestir i la seva evolució, seria molt convenient la realització d'una intervenció arqueològica en extensió de l'interior de les tres ales del claustre.

En la memòria de la segona fase de les obres que s'ha presentat, es fa constar:

En base l'acord de la Comissió territorial del Patrimoni Cultural de Girona de la reunió d'11 de desembre de 2020, l'Ajuntament de Breda emet un informe on sol·licita que el projecte original es divideixi en dues fases, una primera de repicat de paraments, consolidació i deserrunat del conjunt que està en mal estat -feines realitzades amb un control arqueològic-, i una segona que serien les actuacions d'acabats finals de façanes i cobertes però que estaria a l'espera d'un estudi de paraments que s'ha de realitzar una vegada s'hagi fet aquesta primera fase i s'hagi retirat tots els revestiments i elements sobreafegits de la façana.

La primera fase, que tal com s'ha descrit anteriorment corresponia a la retirada de revestiments de les façanes interiors i exteriors de les ales sud i est del claustre, a la que també es va afegir part de la façana interior de l'ala oest; es va executar, segons projecte corresponent, entre els mesos de juliol i setembre de 2021, i segons els resultats d'aquesta primera fase, junt amb el seguiment arqueològic desenvolupat i exposat en la memòria redactada per l'arqueòleg i arquitecte tècnic Eduard Píriz i González (...) el mes de febrer de 2022, es redacta aquest expedient per tal de fer les feines d'arrebossat i revestiments de façanes i cobertes dels edificis.

La memòria fa una descripció detallada de l'estat actual dels edificis on s'actua, basada en l'estudi arqueològic realitzat. En base a aquest estudi, es formula una proposta d'actuació, per a la segona fase de les obres.

Solució adoptada:

Les obres, (...) es centren únicament en la consolidació estructural i sanejament de les edificacions, per tal que exteriorment presenti un bon estat pel que fa a revestiments exteriors i fer una coberta que permeti la correcta impermeabilitat del conjunt, impeding la contínua degradació interior i exterior que ja fa uns anys pateixen aquests edificis sense intervenir en l'interior de l'edifici.

Per a l'execució d'aquestes obres s'utilitzaran materials i tipologies tradicionals típiques de les cases dels nuclis rurals, com són morters de calç canaleres i baixants de coure, i teules àrabs envellides i/o de recuperació.

Les obertures a conserva actualment marcaran i obriran es tapiaran i revestiran amb elements de fusta pintada o tapiades i arrebossades fins a la seva obertura en fases posteriors.

S'ha seguit la premissa d'intentar mantenir i donar relleu a les estructures i obertures del primer claustre (S. XI) que es conserven a mode de finestres en l'ala est i la porta de planta baixa de l'interior del claustre de l'ala sud, i pressuposant uns nivells lògics per un futur ús interior tenint en compte els resultats obtinguts.

El nivell que seria el lògic de la planta baixa seria partir de l'actual amb una futura entrada principal des del corredor que uneix el claustre amb la plaça del Convent, enderrocant la paret sud del corredor que el separa amb l'interior de l'edifici, per tal de deixar vist i continu el sostre de voltes de maó amb llunetes que segurament havia estat el sostre de l'antiga aula capitular i que trobem en una part de l'interior de l'edifici.

Així mateix es conservarien algunes obertures més de planta baixa per tal de garantir llum i ventilació d'aquesta planta.

La conservació d'aquest sostre de voltes que ocupa parcialment una part de l'edifici de l'ala est, ens implica i condiona el nivell de la planta primera que correspondria al mateix nivell que hauria tingut la biblioteca i arxiu del monestir amb les dues obertures a la plaça del Convent (amb baranes de totxo en forma de V invertida) i que també coincideix amb la major part de grans obertures d'aquesta planta primera ja que -com també exposa l'hipòtesi de la memòria de seguiment arqueològica- correspondria amb el nivell de la planta primera de la galeria del claustre dels s. XV i XVI d'on encara es conserven restes dels encastaments de les bigues, encastaments i marques que també es donaran de relleu o es marcaran alhora de fer els revestiments de les façanes (...).

Els processos a seguir, són bàsicament:

- Acabar de netejar i treure elements encara existents per la posterior intervenció - Es muntaran bastides per a la correcta execució dels treballs.*
- Es deixaran vistos elements importants ressenyables com brancals, llindes i ampits de pedra acarada que s'aprecien un cop repicat el revestiment actual, tenint en compte l'estudi històric i de paraments realitzat i tal com es detalla en els plànols del projecte i s'aplicarà un revestiment de calç a tota la façana.*
- Conjuntament amb aquesta actuació es desmuntarà completament la coberta, apilant les teules que estiguin en bon estat per al seu posterior reutilització i es col·locarà un cercol perimetral a tots els murs de tancament. Es realitzarà una nova coberta amb biguetes de formigó autoportants, sobre la qual es col·locarà un bisell ceràmic, una làmina impermeable i les teules sobre una xapa de morter de regularització.*
- Es realitzaran els acabats de col·locació de canals i baixants de coure connectats a la xarxa existent.*

Acabats i materials:

A la nova construcció i a les intervencions a realitzar sobre les existents, es fan servir materials actuals com el formigó o l'acer però sempre utilitzats amb la seva pròpia lògica, i combinats i en contacte amb els materials tradicionals (existents o aportats) com la fusta, la ceràmica o la

pedra, sempre però, intentant fugir de imitacions i mantenint l'equilibri entre el nou i el tradicional

En quan a materials i acabats exteriors, tots els paraments dels cossos principals aniran bàsicament arrebossats amb morter de calç tal com es detallarà a la memòria constructiva i pintats també amb pintura a la calç de color semblant a la de les façanes actuals, en concret, i seguint la carta de colors del Pla Especial, es preveu pintar la façana dels edificis pel costat dels carrers Convent i plaça Convent amb el color Blanc cru i els de l'interior del claustre amb un ocre tallat.

En cas de pintar fusteries que es mantinguessin i/o serralleria, aquestes serien amb color "marró profund" i "gris forja" respectivament.

Les cobertes seran a una aigua o a dues (depenent de l'edifici) i amb teula àrab envellida d'una pendent d'un 25-30% aproximadament (seguirà les pendents actuals) i les canals de coure. Les teules que es col·loquin noves es posaran de canal i seran del tipus envellit, i les teules existents de recuperació es posaran de cobriment.

El pressupost d'execució final i total de les obres és de 196.056,47€.

L'informe tècnic municipal, signat en data 22/04/22, fa constar, que després de l'acord de la CTPC, que deixava en suspens una part de l'actuació:

3. *En base a aquest acord, es va encarregar la redacció del projecte en dues fases, per tal de poder executar els treballs i el corresponent estudi de paraments.*

Mitjançant Decret d'Alcaldia núm. 2021DECR000078 de data 3 de febrer de 2021 va ser aprovat definitivament el projecte de consolidació de façanes i cobertes de part dels edificis del claustre del Monestir de Sant Salvador de Breda. FASE 1, i la seva supervisió arqueològica, amb un pressupost d'execució per contracte de 67.471,60€ (IVA inclòs).

4. *Les obres de la Fase 1 van ser executades per l'empresa Rehatec Façanes SL i la finalització dels treballs va ser el 15 de novembre de 2021.*

Amb l'execució dels treballs es va realitzar el seguiment arqueològic, fruit del qual es va redactar la MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PEL SEGUIMENT DEL REPICAT DELS REVESTIMENTS DE LES FAÇANES DEL CLAUSTRE DEL MONESTIR DE ST. SALVADOR DE BREDÀ, per part de l'arqueòleg Eduard Píriz González, signat digitalment l'11.02.2022.

5. *En base a aquesta memòria s'ha redactat el PROJECTE DE CONSOLIDACIÓ DE FAÇANES I COBERTES D'UNA PART DELS EDIFICIS DEL CLAUSTRE DEL MONESTIR DE SANT SALVADOR DE BREDÀ. FASE 2. Consolidació de façanes i cobertes, per part de l'arquitecte Santi Prat Gual, signat digitalment el 22.04.2022, objecte del present informe.*

L'àmbit del projecte, segons les Normes Subsidiàries e Planejament de Breda quin text refós fou aprovat definitivament per la Comissió d'Urbanisme de Girona el dia 20 d'abril de 2006 i publicat al DOGC nº 4678 de 18.07.2006 i posteriors modificacions, està qualificat Sistema d'Equipaments públics (Clau E), i regulat específicament als articles de 33 a 33 de les NNUU de les NNSS.

És troba inclòs en l'àmbit del Pla Especial de protecció del nucli històric, aprovat definitivament per la CTU el 4.10.2012 (DOGC 6305 de 31.01.13)

Conclou:

Per tot l'exposat anteriorment el tècnic sotasignat conclou el següent:

- 1. Informar FAVORABLEMENT sobre la tramitació de l'expedient amb l'aprovació inicial del PROJECTE DE CONSOLIDACIÓ DE FAÇANES i COBERTES D'UNA PART DELS EDIFICIS DEL CLAUSTRE DEL MONESTIR DE SANT SALVADOR DE BREDA. FASE 2 i la seva exposició al públic.*
- 2. Caldrà sol·licitar informe als Serveis territorials del Departament de Cultura de Girona per a la seva aprovació definitiva.*

Analitzada la proposta presentada, la ponència fa les següents consideracions:

El Monestir de Sant Salvador és un conjunt monàstic de l'ordre benedictina integrat per l'església de Sant Salvador amb el campanar romànic, el claustre i el Palau de l'Abat. Del claustre de l'antic monestir de Sant Salvador, adossat a la façana sud de l'església, només se'n conserva sencera l'ala nord, amb una galeria de set arcs de mig punt recolzats cadascun en dues columnes amb capitells de fulles de lliri. Aquesta ala, d'un romànic tardà, data de finals del segle XIII (possiblement sigui coetània a la construcció de l'església gòtica) i va ser restaurada l'any 1932.

La resta del claustre va ser desmuntada entre finals del s XIX i principis del s XX. Les ales est i sud del claustre estan ocupades per un conjunt d'edificacions amb cobertes inclinades a dues aigües que donen, per un cantó, al claustre i, per l'altre, al carrer del convent i a la plaça del Convent. Les façanes que donen al claustre no tenen cap element d'interès i devaluen notablement aquest espai. Les façanes que donen al carrer i la plaça del Convent estan arrebossades i tenen obertures tipus balconeres i balcons, fruit segurament de reformes del s XVIII, amb estructures metàl·liques i baranes de ferro forjat.

En l'àmbit **arqueològic**, s'aporta l'estudi dels paraments, realitzat després del repicat de les façanes interior i exterior de les ales est i sud i de la façana interior de l'ala oest. Aquest estudi ha comportat la realització d'un aixecament planimètric i ortofotogramètric i ha permès establir diverses fases cronològiques a partir dels elements conservats.

Segle XI. Correspon al primer claustre dels que es conserven els següents elements:

Ala est

- 1 finestra geminada en planta baixa a la façana interna (conserva part del revestiment exterior realitzat amb morter de calç i restes de pintura de color vermell a les arestes d'una de les arcades) Es considera que correspon a una de les finestres de la sala capitular.
- 2 finestres esqueixades d'arc de mig punt situades a la planta primera, una a la façana interna i l'altra a l'externa.
- restes de forats al mur que podrien ser els encaixos per encastar les bigues de fusta que formarien la

Ala sud

- 2 portes a la façana interior una de les quals (la situada a la banda est) es conserva sencera, mentre que de l'altra únicament es conserven el brancal dret i la primera peça de l'arrencada de l'arc.

Segles XII-XIII. Es conserven els següents elements:

- dos parells de columnes amb les seves bases, els seus capitells amb - escultures i els arcs de mig punt, que fins a principis del segle XX es conservaven in situ. Se substitueix l'antiga galeria del claustre per una ornamentada
- restes de la teulada conservats a la façana interior de l'ala est
- testimonis d'un fals carreuat a les façanes interna de les ales est i sud

Segle XIV coincident amb substitució de l'església romànica per una d'estil gòtic. Es detecta el següent:

- construcció d'una segona planta a les tres ales.
- testimonis d'un possible cos a nivell de planta primera de l'ala sud (s'interpreta com una possible torre que s'aixecaria per sobre de les teulades).
- finestres als paraments dels murs de les façanes exteriors de les ales est i sud.

Segles XV-XVI, coincident amb al període marcat per les obres de finalització de la façana occidental de l'església. Es detecta el següent:

- construcció d'una nova planta per sobre de la galeria del claustre.
- construcció de passos de porta oberts tant a nivell de planta baixa com a planta primera de la façana interior de l'ala est.
- formació d'un gran finestral/pas de porta a la façana interior de l'ala sud.
- obertura de noves finestres en planta baixa, planta primera i sota coberta de la façana posterior de l'ala est i tapiat de les existents.
- obertura de 4 finestres en planta baixa de la façana posterior de l'ala sud i finestral o balconada a nivell de planta primera.

Segles XVII-XVIII. A aquesta fase corresponen diversos elements:

- obertura de passos de porta, tant a planta baixa com a planta primera, que comunicaven l'interior de l'ala sud amb la galeria del claustre.
- volta de maó que cobria la sala capitular.
- noves obertures a les façanes interiors de les ales est i sud
- construcció de la cantonada exterior de les ales est i sud.

Segles XIX i XX s'identifiquen amb les divisions i les obres per adaptar els edificis que fins a les hores havien configurat el monestir a habitatges particulars. Aquest fet es tradueix en el desmuntatge dels elements decoratius de les galeries del claustre, en el tapiat de portes i finestres existents, obertura del pas de comunicació entre l'interior i l'actual plaça del Convent, així com de noves portes en planta baixa i finestres i balcons en planta primera, adaptats a les necessitats del moment

En l'àmbit **arquitectònic**, es tracta d'un pas més en la recuperació del claustre del monestir de Sant Salvador, l'adequació de l'envolvent. El claustre ha sofert un alt grau de desfiguració i actualment aquest àmbit del monestir està sense ús. En la fase anterior de la recuperació van ser enderrocats els edificis d'habitatges construïts a l'interior del claustre. Aquesta actuació està subvencionada per la Direcció General del Patrimoni Cultural. Les tècniques ponents de la Comissió hem realitzat un parell de reunions amb el tècnic redactor per tal de fer-ne el seguiment. L'adequació interior dels edificis que conformen el claustre es posposa per a una futura fase, l'actual proposta només fa una previsió d'accessos i de nucli de comunicació. L'any

2020 la Comissió va veure una primera proposta d'aquesta adequació de l'envolvent, que es va suspendre a l'espera dels resultats d'un estudi de paraments que ara ens presenten.

La present proposta parteix dels resultats de l'estudi de paraments, i recull les conclusions d'un estudi arquitectònic previ, que pressuposava els usos als quals es destinaven els diferents àmbits del convent. Cal destacar els nombrosos indicis interiors de la sala capitular.

Es valora positivament la coherència de la proposta i se'n destaca el següent:

- Reconeix el caràcter extern i intern de les façanes de les ales del claustre, tot recollint els elements més destacables apareguts arran l'estudi de paraments i de forma endreçada.
- Aconsegueix transmetre la continuïtat de les façanes interiors del claustre, que preserven les traces de les diferents etapes de la galeria del claustre.
- Recupera la percepció de l'espai interior del que podria haver estat la sala capitular, testimoniada pel sostre de voltes de maó amb llunetes. Resol l'accés principal al conjunt pel corredor que uneix el claustre amb la plaça del Convent, tot enderrocant la paret sud del corredor que el separa amb l'interior de l'edifici.

La proposta també inclou refer les cobertes d'ambdues ales del claustre, mantenint les vessants actuals. L'ala sud amb dues vessants i l'ala est amb una sola vessant cap a la plaça del Convent. La coberta de l'ala sud es preveu refer amb estructura metàl·lica, per ser vista. En canvi l'estructura de l'ala est es preveu de bigues autoportants de formigó a una sola vessant. Es considera que l'estructura vista de l'ala sud seria més adequada de fusta, igual que els futurs forjats de la primera planta.

Els acabats de façana seran a base de materials i tipologies tradicionals típiques, com són morters de calç, canaleres i baixants de coure, i teules àrabs envellides i/o de recuperació.

No es preveuen col·locar els tancaments definitius de les obertures en aquesta fase. Les obertures, doncs, quedaran tapiades. Cal, però, que durant l'obra es protegeixi la finestra romànica de la sala capitular, per la fragilitat del cromatisme pictòric que encara preserva. Un cop finalitzada aquesta obra caldrà presentar un projecte de restauració per al seu tractament definitiu.”

ACORD DE LA COMISSIÓ

“Un cop acabada l'explicació del projecte, comença el debat entre els assistents, que consideren que la intervenció proposada és adequada i preserva els valors de les edificacions on s'actua i el conjunt històric on s'ubiquen. Es recolliran les condicions proposades per la ponència, referents a l'estructura de la coberta i la finestra romànica.

Es comenta la conveniència d'aplicar el revestiment definitiu a les façanes del claustre, abans de definir la futura solució de museïtzació de les galeries del claustre, amb la possible restitució de les peces trobades i la reconstrucció, d'alguna manera, de les galeries del claustre, si es cregués convenient, donat que, amb la façana estucada completament, s'acabarà la possibilitat d'aprofundir més en l'estudi dels vestigis de les galeries del claustre. La proposta reserva

aquells forats on estaven encastades les bigues de la galeria identificats en l'estudi de paraments realitzat amb motiu de la present proposta, però malauradament no hi són tots. També, es comenta que hagués estat positiu reformar els forjats intermedis abans de fer la teulada i la façana. Les ponents expliquen que ara només està prevista la consolidació i acabat de la pell de l'edifici, per dignificar-lo. Les actuacions a l'interior i a l'exterior seran objecte d'altres fases d'intervenció, que hauran de preveure la museïtzació de l'àmbit del claustre i les restes descobertes.

Per tot això, valorada la proposta, la Comissió acorda, **PER UNANIMITAT, AUTORITZAR** la intervenció de Consolidació de façanes i cobertes de part dels edificis del claustre del monestir de Sant Salvador de Breda, fase 2, per entendre que la intervenció proposada és adequada i preserva els valors de les edificacions on s'actua i el conjunt històric on s'ubiquen, **sempre que es compleixin les següents condicions:**

- Cal que l'estructura de coberta sigui de fusta, si aquesta resta visible.
- Cal protegir la finestra romànica localitzada a la façana interna de l'ala est, que conserva cromatisme pictòric, durant l'execució de l'obra, i presentar una proposta redactada per un tècnic competent per restaura-la.

Es recomana que, en una tercera fase de rehabilitació, es prevegi la museïtzació de l'àmbit del claustre i les restes descobertes.

L'article 35.2.a) de la Llei 9/93, del patrimoni cultural català, estableix que les intervencions en els conjunts històrics protegits han de *mantenir l'estructura urbana i arquitectònica del conjunt i les característiques generals de l'ambient i de la silueta paisatgística. No es permeten modificacions d'alineacions, alteracions en l'edificabilitat, parcel·lacions ni agregacions d'immobles, excepte que contribueixin a la conservació general del caràcter del conjunt.*

El control arqueològic, d'acord amb la normativa vigent, s'haurà de realitzar sota la direcció d'un arqueòleg, amb la corresponent autorització de la Direcció General del Patrimoni Cultural, segons estableix la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, i el Decret 78/2002 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Es fa constar expressament que aquest acord s'adopta de conformitat amb la normativa de patrimoni cultural i, per tant, no prejutja l'adequació o la inadequació del projecte a la normativa urbanística aplicable, ja que l'anàlisi d'aquest aspecte no és competència d'aquesta Comissió.

Es recorda que l'article 5.5 del Decret 276/2005, de les comissions territorials del patrimoni cultural, estableix que *l'ajuntament ha de notificar a la comissió corresponent, simultàniament a la persona sol·licitant de la llicència, la concessió o denegació de la llicència.*

Contra l'acord que es notifica podeu interposar, d'acord amb el que determina l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa, recurs contenciós administratiu davant el jutjat contenciós administratiu de la província corresponent, en el termini de dos mesos a comptar des de l'endemà de la notificació d'aquest acord. Potestativament, dins el mateix termini, també podeu efectuar el requeriment previ que determina el precepte legal abans esmentat.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General de Patrimoni Cultural
Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de Girona

Girona, 12 de maig de 2022
R/N: 516/K101 U2.218/20
Assumpte: Trasllat acord CTPC Girona
de 06/05/2022

Cosa que us comuniquem perquè en tingueu coneixement.

Signat, en la data que consta en la signatura electrònica,

Núria Salvatella Sanchez
Secretària de la Comissió

Josep Calataiud Cuenca
Director dels Serveis Territorials